

Wetsvoorstel terugdringen verzuim

Standpunt van de Algemene Vereniging Schoolleiders

Vraag 1

Wilt u reageren op het wetsvoorstel 'Terugdringen verzuim'? Dan kunt u hier uw reactie geven. U kunt dat doen door een bericht achter te laten of door een bericht te uploaden.

Dit is de reactie van de Algemene Vereniging Schoolleiders (AVS). Wij hebben ons standpunt bepaald o.a. na gesprekken met een aantal van onze leden, schoolleiders uit het PO en het S(B)O.

Vraag 2

Denkt u dat de voorgestelde maatregelen eraan bijdragen om verzuim terug te dringen? Waarom denkt u dat wel of niet?

De AVS verwacht dat deze nieuwe wetgeving nauwelijks een bijdrage zal leveren aan het terugdringen van het (langdurig) verzuim. Het probleem is te complex en te hardnekkig om het met de voorgestelde wetswijzigingen substantieel terug te dringen. Bovendien gaat het om het regelen/vastleggen van zaken die in de praktijk vaak al gebeuren.

ALLE scholen worden belast met het opstellen van aanwezigheids- en verzuimbeleid. Wat ons betreft is dit slechts een papieren tijger erbij terwijl het onderwijs al zo overladen is met administratieve lasten. Daarbij is aangekondigd dat het beleid voorschreven onderdelen zal moeten bevatten die echter nog verder moeten worden uitgewerkt. Wij hebben nu dus onvoldoende beeld van wat er van scholen wordt verwacht en wat dit voor scholen betekent.

De AVS verwacht een verzwaring van de administratieve druk voor het oplossen van een probleem dat bij relatief weinig PO-scholen speelt (dat ligt natuurlijk wel anders in V(S)O en MBO). De nadruk op verzuimregistratie suggereert dat we hiermee een groot deel van de problemen gaan oplossen. Daar gelooft de AVS niet in. Zonder te zeggen dat een eenduidige registratie geen bijdrage zou kunnen leveren, zijn wij ervan overtuigd dat de huidige absentenregistratie al voldoende handvatten biedt om (tijdig) aan de slag te gaan met verzuim.

De sleutel voor het terugdringen van het langdurig verzuim ligt veel meer in een betere samenwerking tussen school, samenwerkingsverband, leerplichtambtenaar en jeugdzorg. Daarbij houdt de school de regie maar zijn de andere partners écht ondersteunend. Nu staat het onderwijs er vaak alleen voor en/of werken jeugdzorg en onderwijs los van elkaar. Scholen voelen zich in een spagaat tussen de formele regelgeving en het behouden van een goede relatie met ouders en kind.

Vraag 3

Zijn de wettelijke voorschriften en bijbehorende toelichting voldoende duidelijk? Weet u wat u moet doen of mag verwachten als dit wetsvoorstel in werking is getreden? Waarover twijfelt u en heeft u suggesties?

Met name de bijbehorende toelichting brengt verduidelijking. Wel is een aantal onderdelen, met name wat betreft de uitwerking, nog niet ingevuld (PM) zodat het voor ons niet mogelijk is een goede inschatting te maken van wat de

bezoekadres
Herenstraat 35
3512 KB Utrecht

postadres
Postbus 1003
3500 BA Utrecht

telefoon
030 2361010

mail
info@avs.nl

kvk-nummer
40476538

bankrekening
NL86 SNSB 0901 1694 47

voorgestelde wetswijziging voor scholen concreet gaat betekenen. Wij denken echter dat de echte oplossing van langdurig leerlingenverzuim niet gelegen is in administratie, maar in systemisch maatwerk dat nu onvoldoende gegeven kan worden omdat onderwijs en zorg elkaar nog steeds onvoldoende kunnen vinden en aanvullen.

Vraag 4

Denkt u dat het uitvoerbaar is voor scholen en samenwerkingsverbanden om aan de wettelijke voorschriften te gaan voldoen? Waarover twijfelt u en heeft u suggesties?

Zie ook vraag 2. Wij vrezen een substantiële verzwaring van de administratieve lasten. Wij vragen met klem om het aantal verplichte categorieën te beperken en bijvoorbeeld het geoorloofd verzuim hierin niet mee te nemen. Dit vertroebelt slechts de data i.p.v. dat het de effectiviteit van verzuimpreventie bevordert! Mocht het zijn dat er toch gekozen wordt om extra verzuimadministratie in te voeren, dan is het belangrijk dat de bestaande leerling-administratiesystemen (LAS) zo gebruiksvriendelijk als mogelijk daaraan worden aangepast. Bijvoorbeeld met een module waarin samenwerkingsverband en leerplicht toegang hebben tot de gegevens die zij nodig hebben voor de uitvoering van hun wettelijke taken (AVG-proof). Er zijn nu reeds samenwerkingsverbanden die op een effectieve manier samen met de scholen hun verzuimadministratie hebben ingericht.

Vraag 5

De regering vindt het van belang om bij een melding van ongeoorloofd verzuim de leerplichtambtenaar inzicht te geven in al het voorgaande verzuim. Hoe lang denkt u dat deze gegevens bewaard dienen te worden om het doel terugdringen van verzuim te kunnen bereiken?

De wet schrijft nu voor dat je dit soort gegevens bewaart tot een kind 2 jaar van school is. Dat lijkt ons voldoende.

Vraag 6

Welke categorie(ën) van redenen van afwezigheid zouden wat u betreft niet mogen ontbreken?

Zoals bij vraag 4 aangegeven, vinden wij dat geoorloofd verzuimd niet nader gespecificeerd hoeft te worden, hooguit vinden wij een onderverdeling in ziek, medisch (dokter, tandarts ...) en familiale omstandigheden (huwelijk, begrafenis ...) relevant.

Voor het ongeoorloofd verzuim adviseren wij de minister om terughoudend te zijn met het aantal categorieën. Luxeverzuim hoort daar zeker bij, alsook spijbelen/weglopen, eventueel verdachte ziekmelding.

Voor kinderen die frequent verzuimen, moet in de LAS een 'waarschuwingslampje' worden ingebouwd.

Vraag 7

Welke verplichtende elementen in het verzuimbeleid zouden wat u betreft niet mogen ontbreken?

Geen suggesties

Opmerkingen/ aanvullingen/ vragen van schoolleiders

Uit de gesprekken met de schoolleiders tekenden wij een aantal verzuchtingen op, die wij hieronder toevoegen. Vele van deze opmerkingen raken aan de uitvoering van passend onderwijs.

- In de kamerbrief van 15-7-2022 wordt op pagina 11 gesproken over de mogelijke doorzettingsmacht van het samenwerkingsverband. Wat wordt er bedoeld met doorzettingsmacht? Als dat betekent dat een school gedwongen kan worden om een kind op te nemen, waarom zou dat dan een oplossing zijn?

- De echte oplossing is niet meer administratie, maar een sluitende aanpak tussen de school, de leerplichtambtenaar, het samenwerkingsverband en jeugdzorg. Nu is een school vaak aan het 'leuren' met een kind.
- Het samenwerkingsverband of de leerplichtambtenaar zouden vaker (indien nodig) de bringer van de formele boodschap moeten zijn zodat de school de relatie met ouders en kind goed kan houden. Nu verschuilen deze instanties zich vaak achter procedures of papier. De leerplichtambtenaar zou veel meer als partner van de school moeten optreden, dat partnerschap wordt nu vaak niet gevoeld.
- Het samenwerkingsverband kijkt vaak niet naar het kind, maar naar het 'dossier'. Scholen zouden graag zien dat zij veel meer meezoeken naar een oplossing en daarbij ook het échte kind zien.
- Alleen strakke kwantitatieve registratie staat vaak een oplossing juist in de weg: de papieren (administratieve) werkelijkheid is veel te ongenueanceerd.
- Als scholen kinderen aan boord houden waarbij negatieve opbrengsten dreigen door de vele problemen die deze kinderen hebben, worden scholen hier onterecht op afgerekend. Dat werkt contra-passend onderwijs en mogelijk zijn leerlingen hier uiteindelijk de dupe van.
- Meer ruimte voor creatieve oplossingen geeft ook meer ruimte voor maatwerk. Bijv. een kort "rustmoment" om het kind de andere uren te kunnen laten functioneren op school is haast niet mogelijk onder de huidige regelgeving terwijl dit wel een oplossing kan zijn. Korte rustmomenten of minder uren naar school helpen zowel het kind als ook de veiligheid van de andere leerlingen en de medewerkers. Tijdens deze korte rustmomenten is onderwijs even niet aan de orde en moet een kind tot rust kunnen komen zodat er weer ruimte ontstaat om uiteindelijk in de onderwijsmodus terug te keren.
- Alleen registratie helpt (juist) niet om scholen meer naar het kind te laten kijken, zorgt alleen voor meer administratieve lasten bij de ib'er en de schooldirecteur.
- De minister wil uitgaan van aanwezigheid maar de focus in het wetsvoorstel en in de kamerbrieven ligt voor een groot deel op verzuim. Daarmee wordt de intentie van de minister ontkracht. De gedachte zou dan post kunnen vatten dat het gaat om de statistieken, niet om de kinderen.
- Sluit zoveel mogelijk aan bij de registratie die nu al plaatsvindt in de leerling-administratie-systemen (Esis, ParnasSys, ...)
- Registratie van korte afwezigheid (bijv. doktersbezoek) en per uur wordt door scholen stellig afgewezen.
- I.p.v. de focus te leggen op de registratie van verzuim, zou het beleid zich moeten richten op het delen van best-practices en het uit het systeem halen van perverse prikkels en het oplossen van langdurig verzuim.
- De schoolleiders roepen de minister op om het gesprek over inclusie met het veld te voeren en goed te kijken naar de (on)mogelijkheden van scholen om dit daadwerkelijk vorm te geven.
- In het wetsvoorstel en in de internetconsultatie staat niets over het digitaal vormgeven van onderwijs, terwijl dit in de kamerbrieven wél wordt genoemd. Dit deel van de plannen van de minister vraagt mogelijk veel van scholen, maar dat is dus nu niet duidelijk. Alleen al de voorwaardelijke kant ervan: hardware en software op orde, mensen geschoold, het bij de leerling (thuis) goed geregeld krijgen (denk aan infrastructuur, thuissituatie, veiligheid, ...). Hybride onderwijs, zo blijkt na corona, zorgt voor behoorlijk veel sociaal-emotionele ontwrichting – willen we dit dan wel dan regelen voor kwetsbare kinderen die niet naar school kunnen komen?

Bovendien levert het allerlei organisatorische vragen op: Wat vraagt dit extra van leerkrachten? Hoe zit het met de privacy van leerkrachten (en ouders)? Hoe voorkom je dat er filmpjes van leerkrachten op internet rondgaan? Enz.

- Nogal wat scholen lopen tegen hun grenzen aan als het gaat om veiligheid van hun personeel, veiligheid in de klas enz. Er is behoefte aan een vangnet in/om de school en dat vangnet zou zeker ook een rol kunnen spelen bij de opvang/ begeleiding van kinderen die om wat voor reden ook niet naar school kunnen of willen gaan.

Rik Jacobs,
Namens de AVS 2022-09-22